

**ЧЕРКАСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**
імені Богдана Хмельницького

**Силабус навчальної дисципліни
«Позакласна і позашкільна виховна робота з
дітьми»**

Статус дисципліни: навчальна дисципліна
вибіркового компонента фахового переліку

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка			
Спеціальність	013 Початкова освіта			
Освітня програма	«Початкова освіта»			
Ступінь вищої освіти	бакалавр			
Форма навчання	Денна, заочна			
Обсяг дисципліни	Кредити	3	Години	90
Семестровий контроль	Залік			
Викладач	Зорочкіна Тетяна Сергіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти Гуйван Людмила Вікторівна - викладач кафедри початкової освіти			
Контактна інформація	Zvezdochcina@vu.cdu.edu.ua gujvanluda@vu.cdu.edu.ua			
Кафедра	Початкової освіти			
Навчально-науковий інститут / Факультет	ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва			
Мова викладання	українська			
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	Предметом вивчення дисципліни є засвоєння теоретичних та практичних основ організації позакласної і позашкільної виховної роботи з дітьми, розвиток творчого мислення, практичних навичок, творчий підхід до сприйняття знань.			
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із метою, змістом, завданнями та формами організації позакласної і позашкільної виховної роботи з дітьми, а також формування у майбутніх учителів початкових класів практичного досвіду організації позаурочної діяльності.			
Програмні результати (Чому можна навчитися)	У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть: ПР 09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи. ПР 16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими			

	фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.
Компетентності (Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями)	Загальні компетентності ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 4. Здатність працювати в команді. ЗК 8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Спеціальні (фахові) компетентності СК 4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність. СК 12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.
Зміст дисципліни	Змістовий розділ 1. Теоретико-методологічні основи позакласної і позашкільної виховної роботи з дітьми. Тема 1. Теоретичні основи методики виховної роботи в початкових класах. Загальна характеристика мети та завдань сучасного виховного процесу. Дитиноцентризм. Виховна робота. Класифікація методів виховної роботи. Характеристика окремих форм. Тема 2. Планування позакласної та позашкільної виховної роботи в початкових класах. Позакласна і позаурочна діяльність учнів. Дозвілля. Характерні особливості й принципи залучення учнів до позакласної діяльності. Форми і напрями виховної роботи в закладах позашкільної освіти. Виховна взаємодія школи і закладів позашкільної освіти.

Нормативна база позаурочної діяльності. Виховне освітнє середовище в початковій школі

Тема 3. *Форми позаурочної діяльності у початковій школі.* Характеристика форм позаурочної діяльності з учнями початкових класів. Ігрова та колективно творча діяльність школярів. Індивідуальна робота з учнями молодших класів. Інтеграція ігрової, навчальної та позаурочної діяльності. Робота з батьками в позаурочній діяльності.

Змістовий розділ 2. Організація позакласної і позашкільної діяльності у початковій школі: педагогічний супровід.

Тема 1. *Виховний захід як ефективна форма позаурочної діяльності учнів початкових класів.* Цілі виховного заходу. Різновиди виховних заходів. Функції і тематика заходів. Організація діяльності учнів на етапах підготовки, перебігу, рефлексії виховних заходів. Особливості роботи з молодшими школярами.

Тема 2. *Цифрові технології та проєкти в позакласній діяльності з учнями початкової школи.* BYOD та сучасні інновації, мейкер-простір. Приклади застосування додатків у позаурочній діяльності. Учнівські проєкти в позаурочний час. Класифікація позаурочних учнівських проєктів. Позаурочні проєкти за тривалістю виконання, за кількістю учасників, змістовим аспектом, за методом чи видом діяльності. STEM-проєкти. Особливості організації позаурочних проєктів.

Тема 3. *Гурткова робота як одна з форм позакласної та позашкільної роботи.* Мета, завдання та функції гурткової роботи. Принципи і методи організації та проведення гурткової роботи. Форми організації гурткових занять. Особливості професійної діяльності керівника гуртка

Тема 4. *Літні оздоровчі табори як ефективна форма виховної позашкільної роботи з дітьми.* Різновиди дитячих і юнацьких організацій. Завдання, принципи функціонування оздоровчих таборів. Специфіка виховної роботи в тимчасових дитячих і молодіжних літніх оздоровчих таборах. Виховне середовище літнього оздоровчого табору. Планування виховної роботи в оздоровчих таборах. Форми організованого дозвілля під час канікул. Різновиди виховних заходів у літньому оздоровчому таборі.

Список рекомендованих джерел:

Основна

1. Базильчук Л. В. Організація позакласної роботи в загальноосвітній школі як педагогічна проблема. Методи і засоби забезпечення інноваційності едукативного процесу в закладах освіти : мат-ли доп. Всеукр. наук.-практ. конф., Черкаси, 24—25 квітня 2008 р. / Л. В. Базильчук. — Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2008.
2. Гущина Н. І. Нова українська школа : використання інформаційнокомунікаційних технологій у 3—4 класах закладів загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. / Н. І. Гущина. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2020.
3. Збірник матеріалів «STEM – світ інноваційних можливостей. Реалізація програми інноваційного освітнього проєкту «Я – дослідник» / укладачі: І. П. Василяшко, Н. І. Гущина, О. В. Коршунова, О. О. Патрикеева— К. : Видавничий дім «Освіта», 2020. — 426 с.
4. Кондратова Л. Г. Навчаємося позаурочній проєктній діяльності : метод. посіб. / Л. Г. Кондратова. — Х. : Основа, 2011. — 127 с.
5. Кондратова Л. Г. Організація проєктної діяльності учнів у позаурочній роботі школи / Л. Г. Кондратова. — Х. : Вид. група «Основа», 2009. — 112 с. — (Бібліотека журналу «Управління школою»).
6. Кондратова Л. Г. Форми організації діяльності класного керівника. Робота з класом: діагностика, прогнозування, планування : метод. посіб. / Г. Беженар, Н. Москвіна, Л. Г. Кондратова. — К. : Шкільний світ, 2011. — 128 с. (С. 92—128).
7. Кондрашова Л. В. Методика організації виховної роботи в сучасній школі : навч. посіб. / Л. В. Кондрашова, О. О. Лаврентьева, Н. І. Зеленкова. — Кривий Ріг : КДПУ, 2008. — 187 с.
8. Литвиненко О. Г. Формування соціальної активності молодших школярів у позаурочній виховній діяльності : дис. канд. пед. наук : 13.00.07 / О. Г. Литвиненко. — Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, Київ, Уман. держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Умань, 2021.
9. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / za zag. red. Н. М. Бібік. — К. : Літера ЛТД, 2018. — 160 с.

10. Нова українська школа: організація позаурочної діяльності в початковій школі на засадах партнерської взаємодії учасників освітнього процесу : навч.-метод. посіб. / Н. І. Гущина, Т. Г. Орлова, Л. Г. Кондратова. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2021. — 160 с.

Додаткова

1. Биковська О. В. Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи : моногр. / О. В. Биковська. — К. : ІВЦ АЛКОН, 2008. — 336 с.

2. Боловацька Ю. І. Особистісно орієнтоване виховання студентів у культурно-дозвілєвій діяльності вищого педагогічного навчального закладу: дис. канд. пед. наук: 13.00.07 , Харків, 2015. 16 с.

3. Гончарук О. В. Система підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілєвої діяльності молодших школярів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук:13.00.04., Умань – Хмельницький, 2021. 40с.

2. Кудикіна Н.В. Ігрова діяльність молодших школярів у позаурочному навчально-виховному процесі : монографія. Київ : Київський міський педагогічний ун-т ім. Б. Д. Грінченка, 2003. 272 с.

3. Нова українська школа: дидактичні особливості організації навчально-ігрової діяльності учнів 1-2 класів : навч.-метод. посіб. / П. Г. Копосов. — Харків : Вид-во «Фабула», 2021. — 160 с.

4. Організація культурно-дозвілєвої діяльності молоді: методичні рекомендації. Ужгород, 2020. 20 с

5. Організація освітньої роботи з дітьми та молоддю України:навчально-методичний посібник / МОН України, КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради», упоряд. : І. І. Любченко, А. П. Сажієнко, І. М. Харченко. - Умань : ВПЦ «Візаві», 2024. - 551 с.

6. Петрук В. Специфіка підготовки та проведення масових заходів у закладах загальної середньої освіти. Педагогічний часопис Волині. 2018. №4(11). с. 189-195.

Розподіл годин	Лекційні	14/4
	Практичні/семінарські	16/4
	Лабораторні	0/0
	Самостійна робота	60/82

Критерії оцінювання роботи студентів	Використовується шкала оцінювання 100-бальної системи з відповідністю у національній («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F) шкалах. Критерії оцінювання навчальних досягнень студента під час вивчення дисципліни: Структура усної відповіді під час підсумкового контролю та в ході практичних занять вимагає від кожного студента дотримання таких компонентів: 1) визначення основних понять питання (теми, наукової проблеми): формулювання визначень, базисних категорій і понять; пояснення, тлумачення наведених понять (за необхідності); наведення альтернативних (синонімічних) визначень, якщо такі мають місце; коментар; 2) генезис: звідки увійшло в педагогічну лексику, коли та як виникло вперше; що відомо про першоджерела; як відбувався подальший розвиток; сучасний стан поняття (наукової проблеми); 3) сутність: взаємозв'язок з іншими компонентами системи; аналіз цих зв'язків; закономірності розвитку і функціонування; 4) технологічний аспект використання теоретичного чи прикладного педагогічного знання: переваги та недоліки; значення для передового вітчизняного чи зарубіжного педагогічного досвіду; існуючі та нерозв'язані проблеми; 5) власна оцінка: альтернативні погляди, власне бачення способів розв'язання проблеми; власна оцінка, припущення, їхня обґрунтованість. 90-100 А – «відмінно» – здобувач вищої освіти виявляє: високий рівень володіння навчальним матеріалом; самостійність у аналізі і узагальненні опанованого матеріалу; особливі творчі здібності; уміння самостійно здобувати знання, знаходити і опрацьовувати необхідну інформацію; уміння використовувати сформовані загальні та спеціальні компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях; переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності; високий рівень засвоєння практичних умінь і навичок; уміння вільно використовувати набуті знання під час виконання, практичних завдань; уміння висловлювати своє ставлення до обговорюваних проблем, здатний висловити власну
---	---

думку щодо дискусійних питань, що ґрунтується на глибокому знанні матеріалу з фаху; здатність пов'язувати теоретичний матеріал із практичними завданнями майбутньої професійної діяльності.

82 – 89 В – «дуже добре» – здобувач вищої освіти виявляє: вільне володіння теоретичним матеріалом; глибоке знання змісту навчальної дисципліни, основних положень наукових джерел та навчальної літератури; вміння вільно використовувати набуті знання під час виконання практичних завдань, висловлювати своє ставлення до обговорюваних проблем; вміння вільно розв'язувати вправи і задачі у стандартних ситуаціях; знання основоположних теорій і фактів, уміння наводити окремі власні приклади на аргументувати певні думки; здатність пов'язувати теоретичний матеріал із практичними завданнями майбутньої професійної діяльності; демонструвати високий рівень засвоєння практичних умінь і навичок; уміння застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, здатність аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки; здатність самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких незначна.

75 – 81 С – «добре» – здобувач вищої освіти виявляє: знання змісту освітніх компонентів, основних положень наукових першоджерел та рекомендованої літератури; вміння використовувати набуті знання під час виконання практичних завдань, висловлювати своє ставлення до обговорюваних проблем; здатність пов'язувати теоретичний матеріал, із практичними завданнями майбутньої професійної діяльності; рівень засвоєння практичних умінь і навичок, необхідний для розв'язання теоретичних і практичних завдань; відповідь є переважно логічною, послідовною, обґрунтованою, дає змогу переважно висвітлити основні положення екзаменаційного питання; під час усної відповіді або розв'язання практичних завдань допустив окремі неточності.

68 – 74 D – «задовільно» – здобувач вищої освіти: в основному опанував знаннями змісту більшості освітніх компонентів, в основному орієнтується в наукових першоджерелах та рекомендованій літературі; теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю, але прогалини не носять суттєвого

	характеру; виявляє вміння в окремих випадках використовувати набуті знання під час виконання практичних завдань, не завжди пов'язує теоретичний матеріал із практичними завданнями майбутньої професійної діяльності; продемонстрував середній рівень засвоєння практичних умінь і навичок, в основному достатній для розв'язання теоретичних і практичних завдань; усна відповідь є невпевненою, непереконливою, фрагментарною, непослідовною, що дає змогу в основному висвітлити екзаменаційне питання; під час відповіді або розв'язання практичних завдань допустив значні неточності. 60 – 67 Е – «задовільно» – здобувач вищої освіти виявив: часткові знання окремих фрагментів навчального матеріалу з освітніх компонентів; відсутність достатньої орієнтації в наукових першоджерелах та рекомендованій літературі; вміння лише в поодиноких випадках використовувати набуті знання під час виконання практичних завдань та пов'язувати теоретичний матеріал із практичними завданнями майбутньої професійної діяльності; продемонстрував недостатній рівень засвоєння практичних умінь і навичок; більшість завдань не виконано; відповідь є невпевненою, непереконливою, непослідовною, що не дає змоги висвітлити екзаменаційні питання. 35 – 59 F – «незадовільно» – здобувач вищої освіти не засвоїв матеріал навчальної дисципліни, не розуміє теоретичного матеріалу і не має практичних навичок для виконання поставлених завдань у професійній діяльності. Може дати відповідь із кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі положення завдання; не має сформованих практичних умінь і навичок.
Матеріально-технічне забезпечення	Навчально-методичний інструментарій, обладнання навчального і загального призначення для кабінетів початкової школи; мультимедійне обладнання, сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні ресурси, програмні продукти; бібліотечні ресурси і технології, зокрема, електронні.